

Ah Şaban Hoca Ah

– Yusuf Akgül · 16 Şubat 2010

İSTİKLAL MARŞI,
TÜRK MİLLETİNİN
KÜRESEL GÜÇLERE KARŞI
DİRENİŞ DESTANIDIR.

/ İstiklal marşının yazılış öyküsü, öncesi ve sonrası /

İstiklal Savaşı'nın bütün şiddetiyle devam ettiği 1921 yılının ilk aylarında, ülkemizi kavuran siyaset ve savaş hayatının içinde bir de sanat fırtınası düşmüştü; Ankara'da büyük bir fedakârlıkla çalışmalarını sürdüren Büyük Millet Meclisi'nde bir istiklal Marşı yazılmasın hususunda eğilim ortaya çıkmıştı. Bu istek üzerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, bir bütün halinde milletimizin başlattığı Milli Kurtuluş Hareketinin önemini ve yüceliğini dile getirerek kahramanlığını destanlaştıracak bir milli marş yazılması için yurt çapında bir yarışma açıldı. Birinciliği kazanacak eser de, o zamanın parasıyla 500 TL' sı ödül verileceği ilan edildi.

Belirtilen süre içinde yarışmaya 724 eser katıldı. Yazılan marşların hepsi de milli duygulara dayanılarak kaleme alınmıştır, fakat hiçbiri milletin duygularını tamamıyla dile getiremiyordu.

Devrin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver, gelen eserler

Arasında Mehmet Akif Ersoy'a ait bir şiirin olmadığına işaret eder. O, böyle bir marşın ancak M. Akif Ersoy tarafından yazılabileceğine inanmaktadır. Bu yüzden bütün gözler ondaydı, fakat o nedense bu yarışmaya katılmamıştı. Bu husus el altından soruldu. Ankara'nın acımasız soğuğuna karşı kış paltosuz geçiren şairin yarışmaya katılmayıp sebebi, kazanacak olan ese para mükâfatı verilecek olmasıydı.

M. Akif, ucunda para ödülü olan bir yarışmaya nasıl giderdi ki! Milletinin kurtulacağını, hürriyete kavuşacağını para karşılığında mı söyleyecekti!

Bunun üzerine H. Suphi Bey, M. Akif'i ikna etmesi için Balıkesir Milletvekili Hasan Basri Çantay ile görüştü. M. Akif ancak yakın dostu ve çalışma arkadaşı H. Basri Çantay tarafından ikna edilebilirdi.

H.Suphi Bey, M. Akif'e bir mektup yazarak, asil endişesinin gerektiği her şey yerine getireceğini, yarışmaya iştirak buyurmasını ondan rica etti.

H.Suphi'nin mektubu sonucunda araya H.Basri Çantay'ın girmesiyle ikna olan ve marş yazmayı kabul eden M. Akif Ersoy, Ankara'daki Taceddin Dergâhı denilen sade ve konforsuz evinde 17 Şubat 1921' nden itibaren İstiklal Marşını yazmaya başladı.

10 kitadan oluşan eser, 14 günde tamamlanmıştır.

23 Nisan 1920'de açılan Büyük Millet Meclisinin 1 Mart 1921' başlayan ikinci çalışma yılı toplantısına bakanlık eden Gazi Mustafa Kemâl, açılış nedeniyle yaptığı konuşmada şu cümleleri sarf etmişti:

"Arkadaşlar artık yeis ve keder dolu günlerimiz çok geride kaldı. Esarete karşı çocuklarını isyana davet

eden ecdadın sesi, kalplerimizin içinde yükseldi; bizi son kurtuluş mücadelesine davet etti.

Memlekete kurtuluş ve hakikat yolunu göstermiş ve bütün milleti istiklal bayrağı altına toplamış yüce Meclisimiz ikinci çalışma yılını girerken; bu, ufkunda gelişmeye başlayan ışıkların, büyük felaketler görmüş bahtsız vatanımızda hayırlı bir şafak olması için dua ediyorum."

Gazi Paşa'nın bu sözleri Büyük Millet Meclisini alkışlara çınlatırken, Balıkesir Milletvekili H.Basri Çantay'ın önergesiyle, H.Suphi Bey'den marş yarışmasına katılan eserlerden birinin okunması istenir. Kürsüye gelen Milli Eğitim Bakanı H.Suphi Bey, yarışmaya katılan eserlerden sadece 7 tanesinin kayda değer olduğunu, bunların içinde M. Akif Ersoy'a ait bir eser bulunduğunu belirtir. Ve tok sesiyle tek tek Şiirin tamamını okur.

Milletvekillerinin çılgın alkış ve tezahüratları arasında heyecan son haddini bulmuştur. Salon inlemektedir.

Bu sırada Meclis'in ön sıralarında bulunan M. Kemal Paşa gözleri dolu dolu alkışlıyordu. Mehmet Akif Ersoy ise mahcupluğundan yüzünü kollarının arasına gizlemiş, sıranın üzerine kapanmıştı.

İstiklal Marşı'nın on kıtasının okunmasından sonra "milli marş" olarak kabul edilmesi için Balıkesir Milletvekili H. Basri Çantay ve Bursa Milletvekili Emin Bey tarafından Meclise bir önerge verildi. Yapılan oylama sonucunda eser büyük bit çoğunlukla milli marş olarak kabul edildi, adına da "İstiklal Marşı " denildi.

İstiklal Marşımızın tamamı genel istek üzerine H. Suphi Bey tarafından tam dört kez okunmuş ve Millet Meclisi üyeleri ayakta dinleyerek çılgınca alkışlamışlardır.

Böylelikle milli marş olarak kabul edilen eser, devrin edebiyat dergilerinden Sebil-ür Reşat'ta kahraman ordumuza ithafen yayınlanmış en büyük yankı uyandırmıştır.

Mehmet Akif Ersoy bu eserini Türk milletine hediye ettiği için 'bu benim değil milletimin eseridir' diyerek Safahat adlı şiir kitabına koymamış, hayır kurumlarına bağışlamıştır.

İstiklal Marşımız dünyada iki kez bestelenen tek milli marştır. Eser milli marş olarak kabul edildikten sonra bestelenmek üzere beste yarışması açıldı. Ancak bu, Kurtuluş Savaşı'nın şiddetlenmesi üzerine gerçekleşemedi.

Cumhuriyet'in ilanından sonra Milli Eğitim Bakanlığında yapılan bir toplantıda yarışmacılarından Ali Rıfat Çağtay'ın çalışması birinci seçildi. Bu ilk beste, altı ay icra edildi.1930 yılında değiştirilerek Türkiye'de ilk klasik orkestrayı kuran Osman Zeki Üngör'ün bestesi kabul edilerek çalınmaya başlandı.

Yurdumuzun düşman işgaline uğradığı o karanlık günlerde ümidin, sömürgeciliğe karşı duruşun, vatan sevgisi ve Türkün özgürlük aşkını sembolleşmiş bir ifadesi olan İstiklal Marşımız; hürriyetimizin, mukaddesatımızın teminatı olarak ebediyen yaşayacak ve yaşatılacaktır.

1 Mart 1921 tarihi Büyük Millet Meclisi toplantısında benimsenen İstiklal Marşımızın kabul kararı, 12 Mart 1921 tarihi Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. O tarihten bu yana milletimizin hak ve hürriyet isteyen sesini dünyaya haykıran, masa başında değil bizzat yaşanarak yazılan ve bütün ruhuyla hissedilen bir İstiklal Marşımız vardır.

Mehmet Akif Ersoy'un hasta yatağında kendisini ziyarete gelen öğrencilere dediği gibi, en büyük dileğimiz:'Allah'ın bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmamasıdır.'

İstiklal Marşımızın kabul edilşinin 87.yıldönümü vesilesiyle;
Gazi Mustafa Kemal'i H.Suphi Bey ve Hasan Basri Çantay'ı, milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u rahmet
ve şükranla anıyoruz. ...